

نگاهی نو به سنت‌های الهی در قرآن

تألیف:

علی کریم پور ابراهیمی

www.ketab.ir

سرشناسه	: کریم‌پور فرامانگی، علی، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: نگاهی نو به سنت‌های الهی در قرآن / نگارش علی کریم‌پور فرامانگی
مشخصات نشر	: تهران: نشر ادباء، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۰ ص، ۱۴/۵/۲۱، ۵/۱۴۰/۲۱ س.م
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۶۶-۳۷-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	: آریا
یادداشت	: کتابنامه: ص [۳۱۹] - [۳۳۰] همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: سنت الهی - جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Divine tradition -- Qur'anic teaching
موضوع	: اخلاق اجتماعی - جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Social ethics -- Qur'anic teaching
موضوع	: اخلاق اجتماعی - جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع	: Social ethics -- Religious aspects -- Islam
رده بندی کنگره	: EP۱۰۴
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۰۸۷۸۹

انتشارات ادباء

قلم/بخش ادبیات - مرعشی نجفی / پاساژ قدس / طبقه بالا

پلاک ۱۸۸ / نشر ادباء / صدرا ادبانی

سن: ۳۷۴۳۰۴ - ۳۷۴۳۰۲۹ - فاکس: ۳۷۷۴۰۴۸۰

Email: odaba_publication13@yahoo.com

نگاهی نو به سنت‌های الهی در قرآن

ناشر: ادباء

مؤلف: علی کریم‌پور فرامانگی

مدیر مسئول: سید شهرام صدرا ادبانی

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

سال چاپ: ۱۳۹۸ هـ ش

چاپ: احسان

صحافی: حیدری

لیتوگرافی: نویس

قطع و تعداد صفحات: رقعی / ۳۳۰ صفحه

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۴۶۶ - ۳۷ - ۴

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

فهرست عناوین

۱۵	..... پیشگفتار
۱۹	..... گفتار نخست: بیان سبب نگارش و نگرش ناظر بر فرد فرد انسان‌ها
۲۰	..... مقدمه
۲۳	..... فصل اول: سنت در لغت و اصطلاح
۲۳	..... سنت در لغت
۲۶	..... سنت در اصطلاح
۲۷	..... سنت در اصطلاح فقها
۲۷	..... الف. سنت مقابل معنای بدعت
۲۸	..... ب. سنت به معنای امر مستحب
۲۹	..... سنت در اصطلاح اصولیان
۳۲	..... سنت در اصطلاح مفسران
۳۴	..... سنت در اصطلاح علم کلام
۳۴	..... خلاصه و جمع بندی
۳۷	..... فصل دوم: اقسام سنت‌های الهی
۳۷	..... مقدمه
۳۷	..... ۱. سنت الهی، سنت نبوی، و سنت علوی

۳. امت جائیه ۲۰۷
۴. امت معلوده ۲۰۷
۵. امت مقصده ۲۰۸
۶. امت وسط ۲۰۹
۷. امت قائمه ۲۱۰
۸. امت قانت و حنیف ۲۱۱
۹. بررسی کلمه «اناس» ۲۱۱
- کلمه اناس در لغت و معانی آن در قرآن ۲۱۱
۱. تمامت پیرو حضرت لوط ۲۱۲
۲. بیله‌ها، دوازده گانه بنی اسرائیل ۲۱۳
۳. جماعت و تابعان ۲۱۳
۳. بررسی کلمه «اناس» ۲۱۴
- کلمه ناس در لغت ۲۱۴
- معانی «ناس» در قرآن ۲۱۴
۱. نوع و جنس انسان ۲۱۴
۲. گروه انسانی خاص ۲۱۵
۳. به عنوان مخاطب ۲۱۶
۴. بررسی کلمه «قوم» ۲۱۷
- واژه «قوم» در لغت ۲۱۷
- معانی قوم در قرآن ۲۱۸
- الف. گروه مردان ۲۱۸
- ب. گروه انسان‌ها اعم از زن و مرد ۲۱۹
۵. بررسی کلمه قریه ۲۲۰
۶. بررسی کلمه اهل ۲۲۱
۷. بررسی کلمه طائف ۲۲۱
۸. بررسی کلمه ملاً ۲۲۲

۲۲۳	۹. بررسی کلمه شیعه.....
۲۲۵	۱۰. بررسی کلمه حزب.....
۲۲۶	بررسی قبیله و شعب و جیل.....
۲۲۹	فصل سوم: بررسی نوع نگاه قرآن به جامعه .....
۲۲۹	مقدمه.....
۲۳۰	ادعای اصالت جامعه و ادله آن.....
۲۳۴	نقد و بررسی ادله استشهدی از قرآن.....
۲۴۱	فصل چهارم: بررسی سنت‌های اجتماعی «سنت استخلاف انسان‌ها» (۱) .....
۲۴۱	سنت استخلاف در قرآن.....
۲۴۱	۱. استخلاف بر لزوم قرآن.....
۲۴۴	۲. ارکان استخلاف.....
۲۴۴	۱. استخلاف انسان از حیث عام.....
۲۴۵	۲. استخلاف انسان از فرشتگان.....
۲۴۵	۳. استخلاف انسان‌ها از یکدیگر.....
۲۴۶	۴. استخلاف انسان از طرف خداوند.....
۲۴۶	۱-۴. استخلاف در اجرای احکام خداوند.....
۲۴۶	۲-۴. استخلاف در آبادانی زمین.....
۲۴۷	۳-۴. استخلاف در علم به اسماء.....
۲۴۷	۴-۴. استخلاف در انجام کارهای نیکو.....
۲۴۸	۳. اقسام استخلاف.....
۲۴۸	استخلاف خاص.....
۲۴۹	استخلاف عام و عمومی.....
۲۵۰	۴. ملاک استخلاف.....
۲۵۰	حقیقت اسماء.....
۲۵۱	اوصاف اسماء.....
۲۵۳	۵. مراتب استخلاف.....
۲۵۳	تذکر یک نکته مهم.....

- ۳۱۰..... فلسفه امهال توسط خداوند.....
- ۳۱۰..... ۱. جلوه رحمت واسعه الهی.....
- ۳۱۲..... ۲. امتحان و آزمایش الهی.....
- ۳۱۲..... الف. امتحان پیامبر ﷺ با امهال کفار.....
- ۳۱۳..... ب. امتحان انسان‌ها با امهال ابلیس.....
- ۳۱۵..... ۳. شیوه تربیتی و ترقی روح.....
- ۳۱۵..... ۴. رسیدن انسان‌ها به اجل مسمای خود.....
- ۳۱۷..... ۵. مجالی برای تفکر و بازگشت.....
- ۳۱۹..... منابع.....

پیشگفتار

کلمه «سنت و سنن» از کلمات پرکاربرد در آیات الهی است که چشم هر بیننده و خواننده‌ای را در بحال بلائی آیات قرآن کریم، به صورت آشکار یا غیر آشکار به خود جلب می‌نند. منظر قرآن کریم، عنوان «سنت و سنن»، مقوله‌ای است که دربرگیرنده فرد یا جامعه‌ای جاری و ساری است. گویا، هیچ کسی یا گروهی نیست که از این فیلتر مهم خداوند عبور نکند. برنامه‌های حاکم بر دنیا و آخرت، تحت پوشش این عنوان صورت می‌گیرد. بنابراین، سعادت هر فرد و نیز سلامت و برکت هر جامعه‌ای، در صورتی حاصل می‌گردد که با سنت‌های مذکور در آیات الهی به‌طور کامل و دقیق شناخت پیدا بکند. بر عکس، هر فرد و جامعه‌ای که بخواهد سنت‌های مذکور، بی‌توجهی نشان بدهد، غیر از نکبت و هلاکت، چیزی دیگری عاید آن شخص یا اجتماع نخواهد گردید؛ چرا که «سنة الاولین» توسط خداوند، هم در حق عالم انسانی کنونی و هم در رابطه با انسان‌های آتی جاری و ساری خواهد بود. از این‌رو، شایسته و بایسته است که پیرامون

سنت‌های الهی، موشکافی دقیق و بررسی عمیق صورت بگیرد تا شناخت کامل نسبت به سنن خداوند به دست بیاید.

از مطالعه آیات قرآن، معلوم می‌شود که سنت یا سنن، دارای ویژگی‌های ذیل است:

۱. سنت‌های الهی، دارای اوصافی همچون: فراتر از زمان و مکان، غیر قابل حذف، غیر قابل انتقال، حاکم بر فرد و جمع، شمولیت، قطعیت، مستمر تا روز برپایی قیامت و ... است.

۲. سنت‌های الهی، تابع شرایط و موقعیتی هستند که پدید می‌آیند. پس، سنت‌ها را باید شرایط خاصی است که بر اساس سنت الهی، خلق آن‌ها در اختیار بشر است.

۳. سنت‌های الهی، دارای، نسبی و انواع مختلفی است که سنت‌های نبوی، علوی، مطلق و مقید، دنیوی و محض، اخروی محض، مشترک، مادی، معنوی، اختصاصی و غیر اختصاصی، در جمله آن‌ها به شمار می‌آید.

۴. سنت‌هایی همچون: سنت استخلاف، هادیت و اضلال در میان سنت‌های الهی، از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ چرا که سعادت و عدم سعادت انسان‌ها در فرایند استخلاف و هدایت و اضلال تحقق پیدا می‌نماید.

بدیهی است، هر کدام از مباحث فوق می‌طلبد که درباره هر کدام، مباحث مبسوطی صورت بگیرد تا دامنه‌های هر مسئله، بیش از پیش منقح و روشنتر گردد.

البته، از آن‌جا که حیات انسان، ابعاد فردی و اجتماعی دارد و هر کدام از آن دو، به نوبه خود در سعادت و شقاوت انسان اهمیت دارند، و از طرفی هم، سنت‌های الهی در ابعاد فردی و اجتماعی در قرآن کریم مطرح می‌گردند، لذا نوشتار حاضر در دو گفتار جداگانه؛ یعنی سنت‌های فردی و سنت‌های اجتماعی مرتب گردید. هر کدام از گفتارها هم، در فصول مختلف عنوان بندی شد تا بتواند مباحث قابل تصور، تحت پوشش قرار بگیرد.

نوشته کردن در بخش است برخی از زوایای پنهان و ناپنهان مقوله مذکور را باز بکند. سید است مطالب بیان شده، خدمتی ناچیز در راه قرآن و دین اسلام مورد قبول برناه الهی قرار بگیرد تا به عنوان ذخیره آخرت در سرای ابدی نافع افتد. از آن‌ها انسان ارجمند هم، خواهشمند است با پیشنهادات خود، راقم سطور را در اصلاح مطالب مساعدت بنمایند.

«والله اعلم بتوفیق»

علی کریم پور کریمکی

استادیار جامع المصطفی العالمیه

آدرس ایمیل: karimpur@yahoo.com